

Inschatting onbenutte visserij-inspanning voor staand want en zegen in 2012-2014 op het IJsselmeer en Markermeer

A.J. Pajmans & N.S.H. Tien

Inleiding

Met ministerie van Economische Zaken (EZ) is verantwoordelijk voor een duurzame visserij op snoekbaars, baars, blankvoorn en brasem in het IJsselmeer en Markermeer. In 2013 zijn door IMARES vangstadvisen gegeven (Tien en Miller, 2013). Deze zijn destijds vertaald naar inspanningsadviezen (Tien *et al.*, 2013). Hierbij zijn de geadviseerde vangstreducties vertaald in inspanningsreducties. Deze inspanningsreducties hebben betrekking op de *effectieve* (gebruikte) inspanning. Daarom is eerst een inschatting gemaakt van het aandeel aangevraagde inspanning, waarmee een ondergrens voor het aandeel onbenutte inspanning is berekend. Voor het visseizoen 2014/2015 heeft EZ op basis van de adviezen uit 2013 een aantal inspanningsmaatregelen doorgevoerd. Begin 2015 heeft EZ IMARES gevraagd om de fractie onbenutte visserij-inspanning van staand wantvisserij en zegenvisserij te berekenen voor 2013 en 2014. Met deze informatie wil EZ inspanningsmaatregelen opstellen voor het visseizoen 2015/2016.

In voorliggende brie rapportage wordt de onbenutte visserij-inspanning berekend van 2013 en 2014. Dit is zoveel als mogelijk op dezelfde manier uitgevoerd als in de rapportage van 2013 (Tien *et al.*, 2013), om te kunnen aansluiten bij de berekeningen van de jaren ervoor. In tegenstelling tot het rapport uit 2013, wordt nu alleen de onbenutte inspanning geschat, en wordt geen inspanningsadvies afgegeven. Zie voor een manier om de onbenutte inspanning mee te nemen in een inspanningsadvies de gebruikte methode in Tien *et al.* (2013).

Vanaf 1 juli 2014 is het beheer drastisch aangepast. Er is hier daarom nadrukkelijk onderscheid gemaakt tussen de periode voor 1 juli 2014, en daarna (i.e. het visserijseizoen 2014/2015).

Er zijn geen gegevens over de inspanning van fuik met ruif (gericht op blankvoorn) beschikbaar. Daarom zal de aanname voor die visserij (50% onbenut) gelijk blijven aan die van 2013.

Methode

Voor de methode wordt verwezen naar het rapport: Tien *et al.*, 2013. *Inspannings- en monitoringsadviezen voor snoekbaars, baars, blankvoorn en brasem in het IJsselmeer en Markermeer*. Rapport C202/13. Hieronder is per tuig een korte samenvatting van de methode te vinden.

DATUM

20 maart 2015

ONS KENMERK

15.IMA0231-JS-lcs

PAGINA

3 van 10

Gegevens: kennishiaten en beperkingen

Er is gebruik gemaakt van informatie van EZ en de certificatenadministratie van de Producenten Organisatie IJsselmeer (PO). In de certificatenadministratie wordt door de PO bijgehouden voor welke week door welke vergunninghouder een certificaat is aangevraagd. De vergunninghouders geven namelijk per week bij de PO aan als ze die week van plan zijn te gaan vissen. Hiermee heeft de vergunninghouder een zogenaamd certificaat voor die week. Dit geldt zowel voor staand wantvisserij, waarbij de vergunninghouder een certificaat heeft voor al zijn merkjes, als voor de zegenvisserij.

Er zitten een aantal kennishiaten in de gegevens. Het is namelijk onbekend of (i) alle merkjes elke week worden ingezet, (ii) alle dagen van de week wordt gevist, (iii) een certificaat daadwerkelijk benut wordt (visser vraagt voor 1 type tuig certificaat aan en deze loopt door zolang hij niks anders aanvraagt en het seizoen open is voor dat tuig, persoonlijke mededeling Ministerie EZ).

De gegevens herbergen flinke onregelmatigheden. De belangrijkste aangetroffen onzekerheden zijn:

- Administratiebestanden verschillen onderling (zie voor een voorbeeld hiervan ook de uitwerking van de resultaten van staand want 2012 hieronder bij de Resultaten).
- In sommige gevallen wordt een certificaat aangevraagd voor meerdere tuigen. Het is dan niet duidelijk welk tuig daadwerkelijk is ingezet;
- Lijsten met aantal merkjes en aantal vergunninghouders zijn mogelijk incompleet: in enkele gevallen waren er certificaten aangevraagd voor vaartuigen die volgens het overzicht geen merkjes tot hun beschikking hadden;
- Er is onduidelijkheid over het aantal vergunninghouders van de zegen. Met de opdrachtgever is afgesproken te rekenen met een totaal van 18 vergunninghouders voor de zegen;
- In 2014 is door één visser onderzoek uitgevoerd voor IMARES. Dit betrof onderzoek met de staand wantnetten. Deze inspanning is wel meegenomen in de berekening;
- Een vaartuig vist één maand in de gesloten periode in juni (2013 en 2014) op bot met een beperkt aantal staand wantnetten met maaswijdte 130mm. Hiervoor is een vergunning afgegeven. Deze inspanning is in de berekening niet meegenomen;
- Wanneer gevist wordt met kisten worden soms enkele staand wantnetten gebruikt om aas te vangen voor in de kisten (persoonlijke mededeling Ministerie EZ). Dit is hier niet meegenomen omdat onduidelijk is in hoeverre dit altijd gemeld wordt bij de PO.

In deze brieffrapportage wordt de beschikbare en aangevraagde inzet berekend. Hoeveel van de aangevraagde inspanning effectief gebruikt wordt is onbekend (zie ook hierboven en Tien *et al.* 2013).

Staad want

Er wordt op twee manieren naar de inzet gekeken:

- De beschikbare inzet in 'merkweken' wordt berekend door het aantal beschikbare merkjes te vermenigvuldigen met het totaal aantal open weken (dat wil zeggen weken waarin gevestigd mag worden).
- Met behulp van de certificatenadministratie van de PO is vervolgens de aangevraagde inzet in merkweken berekend. Het aantal beschikbare merkjes per vergunninghouder is vermenigvuldigd met het aantal weken waarvoor een certificaat is aangevraagd door dezelfde vergunninghouder. Dit is vervolgens opgeteld over alle vergunninghouders.

In de rapportage van 2013 (Tien *et al.*, 2013) is voor de berekening gebruik gemaakt van een overzicht van de aangevraagde certificaten voor staad want van de PO (hierna: 'staad want administratie'). Voor het huidige project heeft de visserijkundig ambtenaar van EZ de certificatenadministratie van de PO aangeleverd (hierna: 'certificatenadministratie'). Dit betreft hier de algehele certificatenadministratie van de PO (alle tuigen samen). Dit is dus een ander overzicht dan de 'staad want administratie' aangeleverd in 2013.

Om de overeenkomst tussen de twee administratiebestanden te kunnen bepalen, is voor één jaar (2012) de onbenutte inspanning berekend op basis van beide administratiebestanden. De gebruikte lijst met merkjes is wel hetzelfde in beide berekeningen.

Voor de voorliggende berekening van 2013 en 2014 is gebruik gemaakt van de certificatenadministratie om te bepalen voor welke weken een certificaat is aangevraagd. Voor wat betreft het aantal merkjes per vergunninghouder is gebruik gemaakt van het meest actuele overzicht dat is verkregen van EZ.

Zegen

Er wordt op twee manieren naar de inzet gekeken:

- De beschikbare inzet wordt berekend door het totaal aantal geregistreerde zegenvissers te vermenigvuldigen met het totaal aantal open weken, waarbinnen het is toegestaan om te vissen met de zegen.
- De aangevraagde inzet wordt berekend door de aangevraagde weken bij elkaar op te tellen.

Vervolgens is het percentage berekend van het aantal aangevraagde weken ten opzichte van het *totaal* aantal vergunninghouders. Eveneens is het percentage berekend van het aantal aangevraagde weken ten opzichte van de *actieve* vergunninghouders (dat wil zeggen, die minstens 1 certificaat hebben aangevraagd).

Hierbij is voor wat betreft het aantal certificaten gebruik gemaakt van de certificatenadministratie van de PO, gecombineerd met een overzicht van EZ met daarop het aantal vergunninghouders voor de zegen.

Resultaten

Staat van

In 2013 en de eerste helft van 2014 waren 3900 merkjes beschikbaar. Na 1 juli 2014 is een reductie toegepast, waardoor 608 merkjes beschikbaar waren. Voor 2012 is gerekend met 3850 merkjes.

Het visseizoen is in alle jaren gelijk, met 15 gesloten weken.

De beschikbare inzet komt daarmee voor 2012 uit op 142.450 beschikbare merkweken en in 2013 op 144.300 beschikbare merkweken. In de eerste helft van 2014 zijn er 42.900 beschikbare merkweken, en in de 2^e helft 15.818.

Aangezien er een ander administratiebestand beschikbaar was voor 2012 voor wat betreft het aantal aangevraagde certificaten, is de beschikbare en aangevraagde inzet in 2012 in deze briefrapportage opnieuw berekend en vergeleken met de berekening uitgevoerd in de rapportage van 2013 (zie Tabel 1). Uit de certificatenadministratie zoals aangeleverd in 2015 kwamen 888 aangevraagde certificaten, en 66.932 aangevraagde merkweken. Uit de staat van administratie beschikbaar in 2013 kwamen 595 aangevraagde certificaten, en 53.450 aangevraagde merkweken (Tien *et al.*, 2013). Het percentage aangevraagde merkweken ten opzichte van de beschikbare merkweken is 47% op basis van de nieuwe berekening (2015, voorliggend) en 38% op basis van de berekening uit 2013 (Tien *et al.*, 2013).

Voor 2013 en 2014 zijn berekeningen op basis van de certificatenadministratie gemaakt. In 2013 zijn 785 certificaten aangevraagd en 59.486 aangevraagde merkweken. Dit is 41% van de beschikbare merkweken (zie Tabel 1).

Voor 2014 is onderscheid gemaakt tussen de periode voor 1 juli 2014, en daarna. Om dit beter te kunnen vergelijken met 2013 is deze verdeling ook toegepast op de weergave van de resultaten voor 2013.

In de eerste helft van 2014 is 60% van de beschikbare merkweken aangevraagd (25.906 aangevraagde merkweken). In 2013 was dit voor dezelfde periode 63% (27.100 aangevraagde merkweken).

In de tweede helft van 2014 heeft een reductie van 85% plaatsgevonden voor wat betreft het aantal beschikbare merkjes. Het aantal open weken is hetzelfde gebleven. Het aantal aangevraagde merkweken is lager (4372) dan in dezelfde periode in 2013 (32.386). Procentueel is een vergelijkbaar aantal merkweken ten opzichte van de beschikbare merkweken aangevraagd: in 2013 was dit 32%, in 2014 28% (zie Tabel 1).

Er zijn 55 vergunninghouders met merkjes (zie Tabel 2). Onder elkaar worden merkjes gehuurd en verhuurd. Ook zijn er vergunninghouders die geen gebruik maken van hun merkjes. Het aantal vissers dat minstens 1 certificaatweek aangevraagd heeft is daarom iets lager dan het totaal aantal vergunninghouders.

DATUM

20 maart 2015

ONS KENMERK

15.IMA0231-JS-lcs

PAGINA

5 van 10

Tabel 1. Staand wantvisserij: berekening van de beschikbare en aangevraagde inzet.

Jaar	Aantal open weken (A)	Aantal beschikbare merkjes (B)	Beschikbare merkweken (A * B)	Aangevraagde certificaten/ weken	Aangevraagde merkweken	% aan-gevraagd
2012 uit Tien <i>et al.</i> (2013)	37	3900 ¹	144.300 ¹	595	53.450	37% ¹
2012	37	3850	142.450	888	66.932	47%
2013	37	3900	144.300	785	59.486	41%
2013 (tot 1 juli)	11	3900	42.900	379	27.100	63%
2013 (vanaf 1 juli)	26	3900	101.400	406	32.386	32%
2014	11/26	3900/608	58.718	672	30.278	52%
2014 (tot 1 juli)	11	3900	42.900	308	25.906	60%
2014 (vanaf 1 juli)	26	608	15.818	364	4372	28%

Tabel 2. Staand wantvisserij: overzicht van totaal aantal vergunninghouders en aantal actieve vergunninghouders.

Jaar	# vergunninghouders met merkjes	# vergunninghouders na verrekening huur/verhuur en koop/verkoop	# vissers die minstens 1 certificaatweek hebben aangevraagd
2012	55	54	49
2013	55	53	49
1 ^e helft 2014	55	53	33
2 ^e helft 2014	55	54	36

¹ In het rapport van 2013 is gerekend met 3900 merkjes. In 2012 zijn volgens de gegevens 3850 merkjes beschikbaar. Dit verschil heeft geen groot effect op de berekende percentages: wanneer hiermee doorgerekend wordt, is het percentage aangevraagde merkweken 37.5%, in plaats van 37.0%.

Zegen

De beschikbare inzet is zowel in 2012/2013 als in 2013/2014 360 'certificaatweken' (18 vergunninghouders * 20 open weken, zie Tabel 4b en c). Hiervan zijn in 2012/2013 56 weken aangevraagd. Dit komt neer op 16% van de beschikbare inzet. In 2013/2014 zijn 90 certificaatweken aangevraagd, dus 25% van de beschikbare inzet.

Het aantal *actieve* vissers (dat een of meer certificaten heeft aangevraagd) wisselt, van 5 in 2012/2013, naar 7 in 2013/2014 (zie Tabel 3 en Tabel 4).

Wanneer het aantal aangevraagde weken wordt afgezet tegen het aantal *actieve* vissers, komt dit voor seizoen 2012/2013 neer op 56% (Tabel 4 b). Ook in 2013/2014 is 56% van de beschikbare inzet van de actieve vissers aangevraagd (Tabel 4c).

Vanaf 1 juli 2014 is het beheer aangepast: een vergunninghouder mag per zegenseizoen 1 week vissen met de zegen. Dat betekent dat er voor het seizoen 18 beschikbare certificaatweken overblijven, in plaats van 360. In de periode van 1 november 2014-31 december 2014 is 1 certificaat aangevraagd (zie ook Tabel 4d). De informatie van 2015 is nog niet beschikbaar, dus de aangevraagde inzet voor het seizoen 2014/2015 is nog niet te berekenen.

Tabel 3. Zegenvisserij: aantal aangevraagde certificaten (voor en na nieuwjaar, en over het gehele seizoen van 1 november-15 maart), het totaal aantal vergunninghouders en het aantal vergunninghouders dat daadwerkelijk certificaten aanvraagt ('actief'), per winterseizoen. Voor de winter van 2014/2015 zijn alleen gegevens voor de periode voor nieuwjaar bekend.

Aantal certificaten	2011/2012 uit: Tien et al. (2013)	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Voor nieuwjaar (1-11 t/m 31-12)	40	27	19	1
Na nieuwjaar (1-1 t/m 15-3)	47	29	71	
Hele winter	87	56	90	
Aantal vergunninghouders				
Totaal	21	18	18	18
Actief	7	5	7	1*

* Aantal actieve vissers tot 1 januari 2015

DATUM

20 maart 2015

ONS KENMERK

15.IMA0231-JS-lcs

PAGINA

7 van 10

Tabel 4a t/m d. Zegenvisserij: berekening van de beschikbare en aangevraagde inzet in de zegenvisserij, van alle vergunninghouders ('totaal') en van de actieve vergunninghouders ('actief'). Beschikbaar = aantal vergunninghouders x aantal open weken. Aangevraagd = uit de PO gegevens.

4a. Visseizoen 2011/2012 uit: Tien *et al.* (2013)

Aantal vergunninghouders	Aantal open weken	Beschikbare certificaatweken	Aangevraagde certificaatweken	% aangevraagd
21 (totaal)	19	399	87	22%
7 (actief)	19	133	87	65%

4b. Visseizoen 2012/2013

Aantal vergunninghouders	Aantal open weken	Beschikbare certificaatweken	Aangevraagde certificaatweken	% aangevraagd
18 (totaal)	20	360	56	16%
5 (actief)	20	100	56	56%

4c. Visseizoen 2013/2014

Aantal vergunninghouders	Aantal open weken	Beschikbare certificaatweken	Aangevraagde certificaatweken	% aangevraagd
18 (totaal)	20	360	90	25%
7 (actief)	20	160	90	56%

4d. 1^e helft visseizoen 2014/2015 (1 november 2014-31 december 2014)

Aantal vergunninghouders	18 (totaal)
Aantal open weken	1
Beschikbare certificaatweken**	18**
Aangevraagde certificaatweken	1
% aangevraagd	6%

** Sinds 1 juli 2014 mag per vergunninghouder 1 week gebruikt worden.

Conclusie

Staand want

Om inzichtelijk te kunnen maken in hoeverre het nieuwe beheerregime van 2014/2015 effect heeft gehad op de onbenutte inzet, is onderscheid gemaakt tussen de periode voor 1 juli 2014, en daarna. Om dit beter te kunnen vergelijken met het voorgaande jaar is deze verdeling ook aangebracht in de weergave van de resultaten voor 2013. De aangevraagde merkweken waren vergelijkbaar voor de eerste helft van 2013 (63%) en 2014 (60% van de beschikbare merkweken). Ook het percentage aangevraagde merkweken voor de tweede helft van 2013 (32%) en 2014 (28%) was vergelijkbaar. De reductie in aantal merken was wel terug te zien in de aantallen: het aantal aangevraagde merkweken is lager (4372) dan in dezelfde periode in 2013 (32.386).

De bovenstaande inschattingen van onbenutte inspanning zijn een ondergrens en zullen hoogstwaarschijnlijk in werkelijkheid hoger zijn. Dit heeft te maken met de aannames die gemaakt zijn bij het opwerken van de gegevens, maar ook de beperkingen van de gegevens zelf. Zie hiervoor ook het onderdeel Gegevens: aannames en beperkingen in de Methode voor uitleg van de redenen hiervoor.

De berekening voor 2012 is opnieuw uitgevoerd en vergeleken met de resultaten uit de rapportage van 2013. Het aantal aangevraagde certificaten verschilde sterk per administratiebestand. Het percentage aangevraagde merkweken ten opzichte van de beschikbare merkweken verschilde daardoor ook sterk: het was 37% voor de 2013 staand want administratie en 47% voor de 2015 certificatenadministratie. Bij vergelijking van de twee administratiebestanden bleek dat het aantal aangevraagde certificaten voor een groot deel van de vergunninghouders niet overeenkwam. Inactieve vergunninghouders, dat wil zeggen die geen certificaten hadden aangevraagd, kwamen wel redelijk overeen. De grootste verschillen waren te vinden binnen actieve vergunninghouders.

Het percentage aangevraagde certificaten in 2012 berekend vanuit de certificatenadministratie is 79% van die berekend vanuit de staand want administratie. Wanneer de (grove) aanname wordt gedaan dat het verschil tussen de twee administraties constant is voor de verschillende jaren, wordt voor 2013 uitgekomen op een percentage aangevraagde certificaten van 33% (tegen 41% met gebruik van de certificatenadministratie). En in 2014 komt dit uit op 41% (tegen de 52% met gebruik van de certificatenadministratie). Dit is vergelijkbaar met de 37% voor 2012, berekend door Tien *et al.* 2013.

Het blijkt ten algemene over alle jaren dat de administratie van aangevraagde inspanning onnauwkeurig is en veel variatie kent. Dit benadrukt de noodzaak tot het correct verzamelen en beheren van de visserijdata.

Zegen

In de afgelopen jaren was minder dan de helft van de vergunninghouders ook daadwerkelijk actief. Het percentage aangevraagde certificaatweken fluctueerde tussen de seizoenen 2011/2012, 2012/2013 en 2013/2014. Het percentage bleef echter binnen de range van 16-25% (afgezet tegen totaal aantal vergunninghouders), of 56-65% afgezet tegen aantal actieve vergunninghouders.

Sinds 1 juli 2014 mag een vergunninghouder per zegenseizoen slechts 1 week vissen met de zegen. Onderling kan wel geruild worden, dat wil zeggen dat vergunninghouders die er vanaf zien om met de zegen te vissen, hun week mogen afstaan aan andere vissers.

In het najaar van 2014 is slechts 1 certificaatweek aangevraagd door 1 visser. De gegevens voor de tweede helft van dit seizoen (vanaf 1 januari 2015-15 maart 2015) waren echter niet beschikbaar ten tijde van de analyse. Er kan dus geen analyse

DATUM

20 maart 2015

ONS KENMERK

15.IMA0231-JS-lcs

PAGINA

9 van 10

worden uitgevoerd van een eventueel effect van de nieuwe regelgeving op de
aangevraagde inzet.

Referenties

- Tien, N.S.H. en Miller, D.C.M. (2013) *Vangstadviezen voor snoekbaars, baars, blankvoorn en brasem in het IJsselmeer en Markermeer*. IMARES Wageningen UR, IJmuiden. Report nr. C142/13, pp. 37. <http://edepot.wur.nl/285578>
- Tien, N.S.H., Miller, D.C.M. en Griffioen, A.B. (2013) *Inspannings- en monitoringsadviezen voor snoekbaars, baars, blankvoorn en brasem in het IJsselmeer en Markermeer*. IMARES Wageningen UR, IJmuiden. Report nr. C202/13, pp. 39. <http://edepot.wur.nl/288048>

Verantwoording

Deze brieffrapportage is met grote zorgvuldigheid tot stand gekomen. De wetenschappelijke kwaliteit is intern getoetst door een collega-onderzoeker en het betreffende afdelingshoofd van IMARES.

Akkoord: dr. C.M. Deerenberg
Senior onderzoeker

Handtekening:



Datum: 20 maart 2015

Akkoord: drs. J.H.M. Schobben
Afdelingshoofd Vis

Handtekening:



Datum: 20 maart 2015